

Verzoek om een prejudiciële beslissing ingediend door het Verwaltungsgericht Berlin (Duitsland) op 6 december 2017 — ExxonMobil Production Deutschland GmbH / Bundesrepublik Deutschland

(Zaak C-682/17)

(2018/C 112/15)

Procestaal: Duits

Verwijzende rechter

Verwaltungsgericht Berlin

Partijen in het hoofdgeding

Verzoekende partij: ExxonMobil Production Deutschland GmbH

Verwerende partij: Bundesrepublik Deutschland

Prejudiciële vragen

1) Is een installatie die enerzijds een product vervaardigt, waarvan de productie niet voorkomt in de lijst van activiteiten genoemd in bijlage I bij richtlijn 2003/87/EG ⁽¹⁾ (EU emissierichtlijn) (zoals in dit geval de productie van zwavel), maar waarin anderzijds de ingevolge deze bijlage onder de regeling voor handel in emissierechten vallende activiteit „verbranding in installaties met een nominaal thermisch ingangsvermogen van meer dan 20 MW” wordt uitgevoerd, een elektriciteitsopwekker in de zin van artikel 3, onder u), van richtlijn 2003/87, indien in een hulpinrichting van deze installatie elektriciteit voor de installatie wordt geproduceerd en een (klein) deel van deze elektriciteit tegen vergoeding aan het openbare elektriciteitsnet wordt afgegeven?

2) Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord:

Indien een installatie als omschreven in de eerste vraag een elektriciteitsopwekker is in de zin van artikel 3, onder u), van richtlijn 2003/87, kan deze installatie dan ingevolge besluit 2011/278/EU ⁽²⁾ van de Commissie ook een toewijzing voor warmte ontvangen, indien de warmte voldoet aan de vereisten van artikel 3, onder c), van besluit 2011/278, maar niet behoort tot een van de in artikel 10 bis, lid 1, derde alinea, en artikel 10 bis, leden 3 en 4, van richtlijn 2003/87 genoemde categorieën — warmte door verbranding van rookgassen voor de productie van elektriciteit, stadsverwarming en hoogrenderende warmtekrachtkoppeling?

3) Indien op grond van het antwoord op de eerste twee vragen een toewijzing voor de in de verzoekende installatie geproduceerde warmte mogelijk is:

Gaat het bij CO₂ dat in het kader van de verwerking van aardgas (in de vorm van zuur gas) door middel van het zogenoemde clausproces vrijkomt in de atmosfeer als gevolg van de afvang van de in het aardgas aanwezige CO₂, om emissies die, in de zin van artikel 3, onder h), eerste zin, van het besluit 2011/278, het gevolg zijn van het in artikel 3, onder h), v), genoemde proces?

a) Kunnen CO₂-emissies het „gevolg” zijn van een proces in de zin van artikel 3, onder h), eerste zin, van besluit 2011/278, indien in dit proces het aan de grondstof inherente CO₂ fysisch wordt afgescheiden van het gasmengsel en in de atmosfeer wordt uitgestoten, zonder dat door het proces zelf aanvullend kooldioxide ontstaat, of vereist deze bepaling dat het in de atmosfeer vrijkomende CO₂ voor het eerst ontstaat als resultaat van het proces?

b) Wordt een koolstofhoudende grondstof „gebruikt” in de zin van artikel 3, onder h) v), van besluit 2011/278, indien bij het zogenoemde clausproces het natuurlijk aanwezige aardgas wordt ingezet voor de productie van zwavel en hierbij het aan het aardgas inherente kooldioxide vrijkomt in de atmosfeer, zonder dat dit kooldioxide deelneemt aan de tijdens het proces plaatsvindende chemische reactie, of vereist het begrip „gebruik” dat de koolstof deelneemt aan de chemische reactie of hiervoor zelfs noodzakelijk is?

4) Indien de derde vraag bevestigend wordt beantwoord:

Indien een onder de regeling voor handel in emissierechten vallende installatie zowel aan de voorwaarden voor het bestaan van een warmtebenchmark-subinstallatie als aan de voorwaarden voor het bestaan van een procesemissies-subinstallatie voldoet, volgens welke benchmark moeten dan emissierechten kosteloos worden toegewezen? Gaat een recht op toewijzing op basis van warmtebenchmark vóór op de aanspraak voor procesemissies of gaat op grond van specialiteit het recht op toewijzing voor procesemissies vóór op de warmtebenchmark en de brandstofbenchmark?

- ⁽¹⁾ Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap en tot wijziging van richtlijn 96/61/EG van de Raad (PB 2003, L 275, blz. 32),
- ⁽²⁾ Besluit 2011/278/EU van de Commissie van 27 april 2011 tot vaststelling van een voor de hele Unie geldende overgangsregeling voor de geharmoniseerde kosteloze toewijzing van emissierechten overeenkomstig artikel 10 bis van richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB 2011, L 130, blz. 1),

---

**Verzoek om een prejudiciële beslissing ingediend door de Fővárosi Törvényszék (Hongarije) op
8 december 2017 — Bayer Pharma AG/Richter Gedeon Vegyészeti Gyár Nyrt. en Exeltis
Magyarország Gyógyszerkereskedelmi Kft.**

(Zaak C-688/17)

(2018/C 112/16)

Procestaal: Hongaars

Verwijzende rechter

Fővárosi Törvényszék

Partijen in het hoofdgeding

Verzoekende partij: Bayer Pharma AG

Verwerende partijen: Richter Gedeon Vegyészeti Gyár Nyrt. en Exeltis Magyarország Gyógyszerkereskedelmi Kft.

Prejudiciële vragen

- 1) Dient de uitdrukking „passende schadeloosstelling” in artikel 9, lid 7, van richtlijn 2004/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten ⁽¹⁾ aldus te worden uitgelegd dat de lidstaten zorg moeten dragen voor de vaststelling van materieelrechtelijke regels betreffende de aansprakelijkheid van partijen alsmede de omvang en de wijze van de schadeloosstelling op grond waarvan de rechterlijke instanties van de lidstaten de eiser kunnen gelasten de verweerder schadeloosstelling te bieden voor schade toegebracht door maatregelen die door de rechter later zijn herroepen of wegens enig handelen of nalaten van de eiser later zijn vervallen, of wanneer de rechter later heeft vastgesteld dat er geen inbreuk of dreiging van een inbreuk op intellectuele-eigendomsrechten was?
- 2) Indien het antwoord op de eerste vraag bevestigend is: verzet artikel 9, lid 7, van de richtlijn zich tegen een nationale regeling waarbij op de in die bepaling genoemde schadeloosstelling de algemene regels van nationaal burgerlijk recht omtrent aansprakelijkheid en schadevergoeding moeten worden toegepast, op grond van welke regels van nationaal recht de rechter de eiser niet kan verplichten tot vergoeding van schade die is toegebracht door later wegens nietigheid van het octrooi ongegrond gebleken voorlopige maatregelen en waarvoor de verweerder verantwoordelijk is door niet te hebben gehandeld zoals in de gegeven omstandigheden normaliter kon worden verwacht, mits de eiser door te verzoeken om het treffen van een voorlopige maatregel heeft gehandeld zoals in de gegeven omstandigheden normaliter kon worden verwacht?

⁽¹⁾ PB 2004, L 157, blz. 45, met rectificatie in PB 2004, L 195, blz. 16.